

30. juli 2020

EM2020/117

Hermed fremsættes følgende beslutningsforslag i henhold til § 36 i Forretningsordenen for Inatsisartut:

Forslag til forespørgselsdebat om behovet for en reform af boligområdet og om de elementer som bør indgå heri.

(Partii Naleraq, Gruppe)

Begrundelse:

En reform af boligområdet, der sikrer en dynamisk kapitaldannelse og sociale hensyn via finanspolitikken og ophør af stavnsbindingen er en uomgængelig nødvendighed for vækst og velfærd i dagens Grønland.

Der er nu gået rigtig mange år hvor enkeltpersoners muligheder for selv at skabe værdier og selv eje værdier har været begrænsede, som følge af de manglende finansieringsmuligheder eller fordi man simpelthen har lukket pengekassen i og dermed ikke giver folk muligheden for at eje deres bolig.

Af Politisk Økonomisk Beretning i foråret¹, fremgår det at Selvstyret i løbet af år 2019 har gennemført en grundig analyse af mange af vore lejeboliger. Analysen viste, at der et efterslæb på renovering af det offentlige lejeboliger herhjemme i hele landet på 2,6 milliarder kroner. Såfremt man ikke fremadrettet gør en indsats her, så vil man i løbet af ganske få år opleve et efterslæb i størrelsesordenen på mellem 5 og 7,5 milliarder kroner.

Fordi der ikke skrives ind og gøres noget ved dette efterslæb, så akkumuleres det dag for dag i øjeblikket. I henhold til Naalakkersuisut selv, så stiger efterslæbet i øjeblikket med en halv til en hel million kroner om dagen.

Det vil tage 10-15 år at indhente efterslæbet, i den periode vil det ikke alene være nødvendigt at poste mange penge i renoveringen, men det vil også kræve en opbygning af kompetencer og kapacitet.

Det må forventes, at det vil få økonomiske konsekvenser for samfundet og det betyder, at man må forvente prisstigninger i form af højere huslejer. At huslejen svarer rimeligt til de faktuelle omkostninger som sådan, er der i sig selv ikke noget i vejen for, men anlægspriserne ved nybyggeri og driften i sig selv af boligerne er i dag alt for høje. Naalakkersuisut sidder med roret i deres hænder og kan bestemme hvor smertegrænsen skal være for huslejebetalingerne, ikke mindst overfor lav-

¹ Politisk Økonomisk Beretning, 2020, side 61 flg.

partii naleraq

og mellemindkomstgrupperne: hvorledes sikrer vi at også disse har en reel mulighed til at bo i en passende bolig? Hvad kan vi gøre for at gøre anlægspriserne lavere?

Disse forhold viser med al tydelighed, at boligområdet herhjemme trænger til at blive reformeret, så borgerne kan opleve tryghed og således at det hele bedre kan betale sig og endelig må man sætte sig et politisk mål om, at vort lands økonomi som sådan skal sikres bedre i relation til driften af boligområdet.

Følgende bør indgå i overvejelserne i reformen:

- De offentlige boliger der ikke kan betale sig at renovere, skal alle rives helt ned.
- De offentlige boliger der endnu vil kunne bruges i mange år fremover, kan man arbejde henimod bliver til ejerboliger ligesom, at der må arbejdes på, at de kommende ejere må lattes i forhold til at kunne finansiere renovering af deres boliger, ligesom man i dag gør det overfor de andelsforeninger, der vil bygge hvor man yder støtte i form af afdragsfrie lån.
- Ejere af gamle BSU-huse som har beboet disse i 20 år, skal have mulighed for at gældssaneres, ligesom der ved overdragelser af disse huse til den nærmeste familie, skal være mulighed for gældssanering. således at der ikke bare overdrages gammel gæld til efterkommerne.
- De bygder og byer som bankerne i dag ikke vil foretage finansieringer i, skal der på det bolig-mæssige område skabes mulighed for, at man kan foretage gunstigere finansieringsordninger for de borgere der bor derude. Eksempelvis ved muligheden for selvbyggerordninger.
- Man kan etablere særlige ordninger således, at de ældre kan købe passende andelsboliger.
- For at få besat ubesatte stillinger kan man overfor vore hjemmehørende indføre en ordning med at tilbyde boliger. Det samme kan gøres gældende overfor de grønlandere der ønsker at komme tilbage efter endt uddannelse uden for Grønland.
- Huslejeniveauet er for højt i det offentlige lejeboliger, derfor må man få luget ud i de omkostningstunge områder, som eksempel administrationsgebyrer og lignende. Man må endvidere vurdere om driften af A/S INI er fordyrende overfor brugerne og samfundet.
- Der må foretages reguleringer således at markedet ikke er gunstigt for bolighajer.

partii naleraq

- Man bør arbejde på at få nedbragt bygge- og anlægsudgifterne. Dyre anlægsudgifter gør at den afledte husleje er så dyr, at selv mellemindkomstgrupperne ikke har råd til at bebo boligerne. Hvor mange penge strømmer egentlig talt ud af landet i forbindelse med Bygge- og anlægsmidlernes anvendelse herhjemme? Dette skal man også have kontrol over.

God debat